

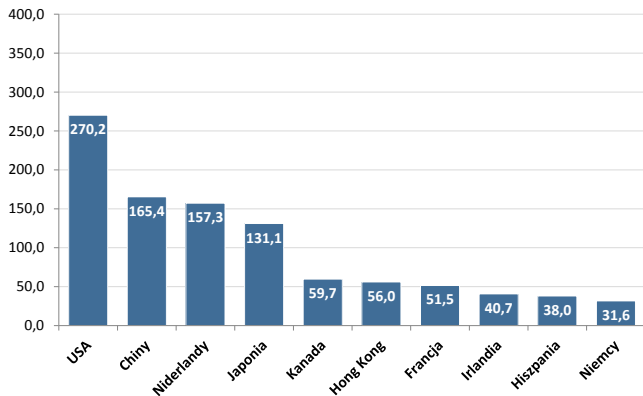
POLSKIE BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE*

LUTY 2018

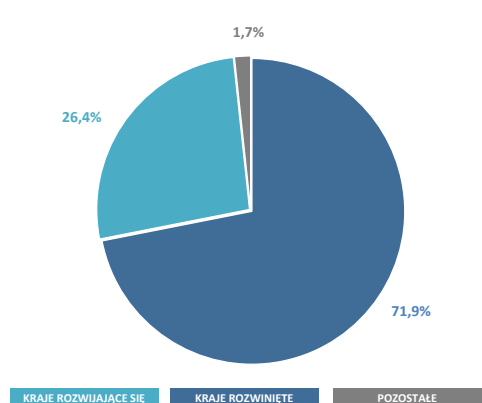
UWARUNKOWANIA SYTUACJI W ŚWIATOWYCH BIZ

Według danych UNCTAD wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie w 2016 roku w ujęciu tzw. kapitału wypływającego (*outflow*) była niższa o prawie 9% r/r i wyniosła ok. 1,36 bln EUR wobec ok. 1,45 bln EUR notowanych w 2015 roku. W 2016 roku korporacje z gospodarek wysoko rozwiniętych zainwestowały za granicą ok. 0,9 bln EUR kapitału w formie BIZ, o 11% mniej w porównaniu z rokiem 2015. Jakkolwiek, ich udział w globalnym strumieniu BIZ w dalszym ciągu przekraczał 70%. Za spadek inwestycji odpowiadały głównie przedsiębiorstwa z Europy, których inwestycje były niższe w skali roku o 23% (duże spadki zanotowały Irlandia, Szwajcaria, Niemcy). Część spółek wykorzystała słabszy okres na przekształcenia struktur celem ograniczenia kosztów funkcjonowania, co przyczyniło się do wyraźnego, ok. 40-proc. wzrostu wartości transakcji fuzji i przejęć na kontynencie europejskim. Firmy z Ameryki Północnej utrzymały aktywność inwestycyjną na poziomie notowanym rok wcześniej, a Stany Zjednoczone obroniły pozycję największego światowego inwestora. W odniesieniu do gospodarek rozwijających się i będących w procesie transformacji, odnotowano zróżnicowanie w zakresie zaangażowania inwestycyjnego. Swoją ofensywę inwestycyjną poza granicami kraju przyspieszyły Chiny, które stały się drugim po USA inwestorem i jednocześnie zostały inwestorem zagranicznym netto. Nieznacznie (o 1% r/r, do poziomu 16,3 mld EUR) zwiększyły się inwestycje państw afrykańskich, głównie za sprawą Angoli, której aktywność inwestycyjna z nadwyżką skompensowała słabszy rok dotychczasowego lidera – RPA. Z kolei głęboki, 98-proc., spadek zanotowano w przypadku państw regionu Ameryki Łacińskiej i Karaibów (do 678,8 mln EUR – najniższy od 1988 r. poziom). Reinwestowane zyski odpowiadały za ok. połowę wartości strumienia inwestycji z krajów rozwiniętych oraz za blisko dwie trzecie z krajów rozwijających się.

NAJWIĘKSZY ŚWIATOWI INWESTORZY W 2016 R.
(mld EUR)

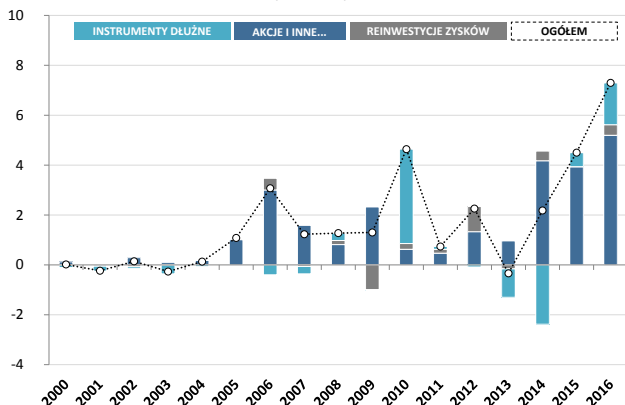

UDZIAŁ W ŚWIATOWYM NAPŁYWIE BIZ W 2016 R.
(%)

POLSKIE BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE

WARTOŚĆ ŚRODKÓW Z TYTUŁU POLSKICH BIZ 2000-2016
(mld EUR)

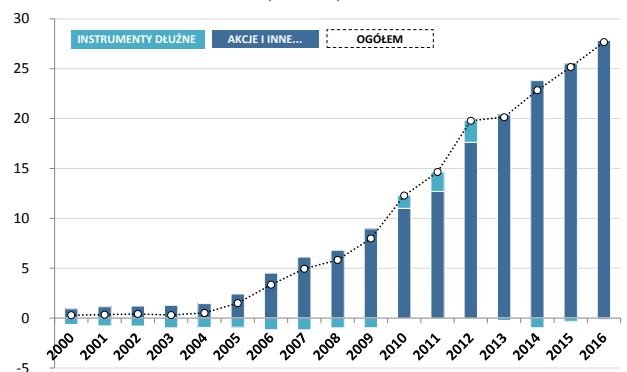

Stan należności z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2016 r. wyniósł 27,7 mld EUR i był o 9,9% wyższy od stanu na koniec 2015 roku. Było to przede wszystkim efektem zwiększenia stanów inwestycji z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych (o 9,2%), co odzwierciedlało transakcje związane ze zmianami w strukturach grup kapitałowych. Wynikały one ze zmian w opodatkowaniu funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Stan należności na koniec 2016 roku z tytułu kapitałów własnych oraz reinwestowanych zysków wobec inwestorów zagranicznych wyniósł ok. 27,8 mld EUR. Z kolei, zobowiązania polskich inwestorów z tytułu inwestycji w instrumenty dłużne (ujemne należności) obniżyły wartość polskich BIZ o 161 mln EUR.

Od 2005 r. widoczny jest wzrost wartości należności związany ze zwiększonym zainteresowaniem polskich inwestorów ekspansją zagraniczną, w szczególności na rynki unijne. Struktura kapitałowa należności z tytułu polskich BIZ od 2000 roku pozostaje w zasadzie niezmienną. Dominują w niej należności polskich podmiotów z tytułu bezpośredniego inwestowania w akcje i inne formy udziałów kapitałowych. Inwestycje w instrumenty dłużne odgrywają marginalną rolę.

Zgodnie z danymi Narodowego Banku Polskiego wartość polskich BIZ w 2016 roku, była wyższa o 62,1% r/r i wyniosła prawie 7,3 mld EUR wobec 4,5 mld EUR w 2015 roku. Była to również najwyższa wartość w historii. Na przestrzeni lat struktura kapitałowa polskich inwestycji za granicą ulegała dość dużym zmianom. Stanowiło to odzwierciedlenie niewielkiej liczby transakcji o stosunkowo dużej wartości. Od 2005 roku, z przerwą w latach 2010-2013, w strukturze kapitałowej transakcji polskich BIZ wyraźnie dominowały inwestycje w akcje i inne formy udziałów kapitałowych. W 2016 roku inwestycje w kapitał własny stanowiły ponad 70% łącznej wartości wychodzących z Polski BIZ. Wartość zakupów udziałów lub akcji przedsiębiorstw dokonywanych przez polskie podmioty za granicą była wyższa w porównaniu z notowaną rok wcześniej i wyniosła prawie 5,2 mld EUR wobec ponad 3,9 mld EUR w 2015 roku. Najwyższą wartość inwestycji w akcje i udziały zaobserwowano w przypadku inwestycji dokonywanych w Luksemburgu (4,3 mld EUR). Wartość reinwestowanych zysków w ujęciu rocznym wzrosła z 5 mln EUR w 2015 roku do 425 mln EUR w 2016 roku. Najwyższe reinwestowane zyski osiągały firmy inwestujące w Niemczech i na Litwie (ponad 100 mln EUR). Z kolei w skali roku dwukrotnie zwiększyła się wartość inwestycji w instrumenty dłużne, z 559 mln EUR do prawie 1,7 mld EUR. Najwyższe saldo inwestycji w instrumenty dłużne odnotowano w przypadku Szwecji (883 mln EUR).

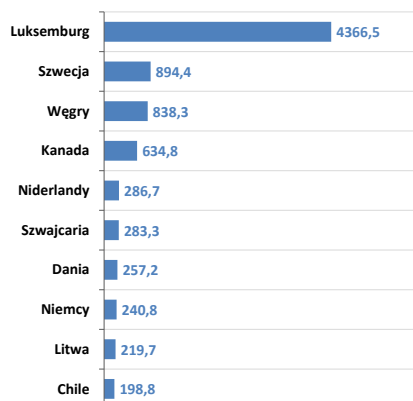
WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU POLSKICH BIZ 2000-2016
(mld EUR)

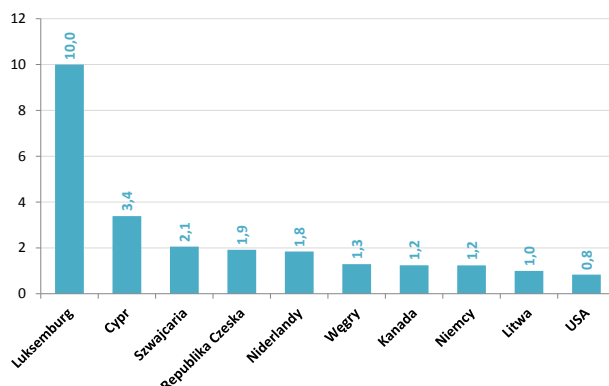
* Opracowanie prezentuje dane dostępne wg stanu na dzień 27.02.2018 r.; wszelkie dane dostępne w USD zostały przeliczone na EUR po kursach średniorocznych.

W 2016 roku najwięcej kapitału trafiło do państw Unii Europejskiej (nieco ponad 6 mld EUR). Największymi odbiorcami polskich inwestycji były: Luksemburg, Szwecja, Węgry i Kanada. Tak wysoki poziom w Luksemburgu był wynikiem inwestycji związanych z reorganizacją funduszy inwestycyjnych, a w Szwecji wiązał się ze spłatą zobowiązań inwestorów z siedzibą w Polsce wobec podmiotów bezpośredniego inwestowania. W obu Amerykach polskie podmioty zainwestowały łącznie 888 mln EUR, z czego aż 635 mln EUR przypadło na Kanadę. W przypadku Azji dokonano w sumie dezinvestycji (-20,9 mln EUR). Za odpływ w największym stopniu odpowiadał Kazachstan (-26,5 mln EUR), przy inwestycjach w Zjednoczonych Emiratach Arabskich na poziomie 20,7 mln EUR i Chinach w wysokości 7,9 mln EUR. Z kolei na wartość inwestycji w Afryce (7,7 mln EUR) w największym stopniu wpłynęło zaangażowanie kapitałowe w RPA (3,3 mln EUR). **Według stanu na koniec 2016 roku należności o najwyższej wartości przypadają na państwa UE-28 (ok. 20,2 mld EUR, ok. 73% łącznej wartości należności), w tym na państwa strefy euro (ok. 19,5 mld EUR, ok. 71%).** Najwyższe należności wystąpiły w stosunku do: Luksemburga, Cypru i Szwajcarii. W krajach tych tworzone są podmioty specjalnego przeznaczenia w celu optymalizacji struktur inwestycyjnych.

NAJWIĘKSZY ODBIORCY POLSKICH BIZ W 2016 R.
(mln EUR)

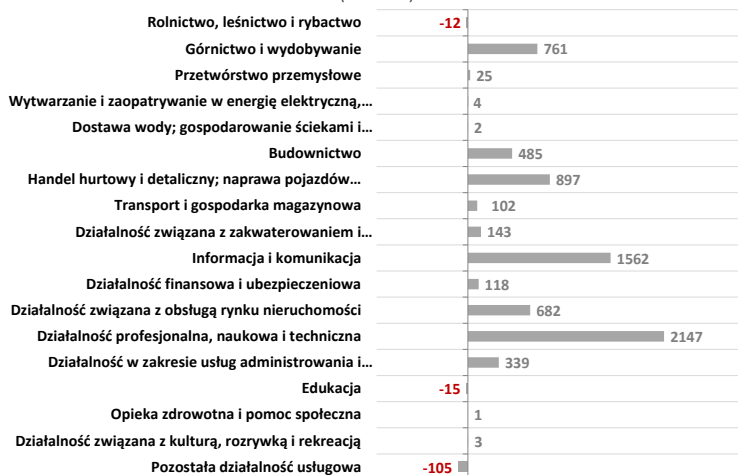

NAJWIĘKSZY ODBIORCY POLSKICH BIZ WG STANU NA KONIEC 2016 R.
(mld EUR)

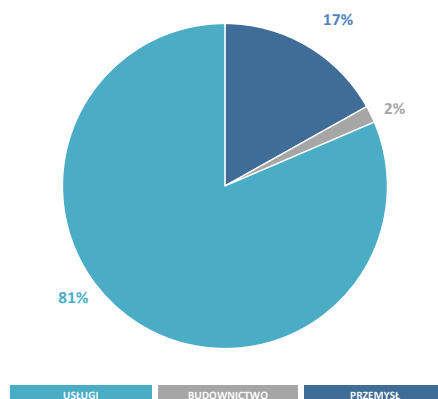

W 2016 roku najwięcej środków z tytułu polskich BIZ napłynęło do sektora usług (prawie 5,8 mld EUR), z czego ponad 2,1 mld EUR do działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz ok. 1,6 mld EUR do sekcji informacja i komunikacja. **Do przetwórstwa przemysłowego napłynęło zaledwie 25,1 mln EUR.** Najbardziej atrakcyjna dla zagranicznego kapitału okazała się produkcja maszyn i wyrobów z metali z wyłączeniem urządzeń elektrycznych (252,1 mln EUR), podczas gdy znaczne (250,3 mln EUR) środki wycofano z produkcji pojazdów samochodowych, przyczep, naczep i pozostałego sprzętu transportowego. **Do końca 2016 roku najwięcej środków finansowych polskie firmy zainwestowały w usługach (22,3 mld EUR)** - w tym działalności finansowej i ubezpieczeniowej (9,3 mld EUR), a także w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (5,0 mld EUR) i handlu hurtowym i detalicznym oraz w naprawie pojazdów (2,5 mld EUR).

STRUKTURA POLSKICH BIZ WG SEKTORÓW W 2016 R.
(mln EUR)

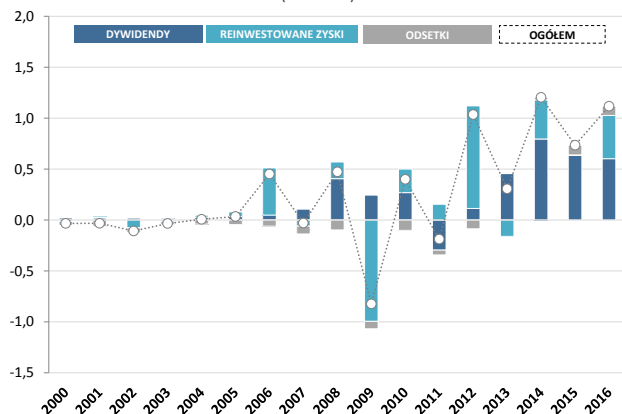

STRUKTURA NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU POLSKICH BIZ WG SEKTORÓW NA KONIEC 2016 R.
(%)

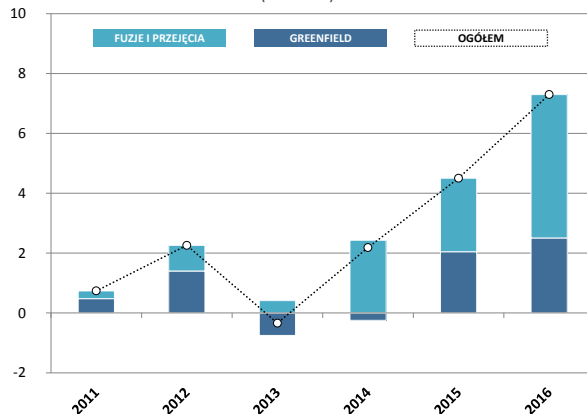

W 2016 roku dochody polskich inwestorów z tytułu podejmowanych za granicą inwestycji bezpośrednich były wyższe o 52,2% r/r i wyniosły ok. 1,1 mld EUR, co jednocześnie stanowiło drugi najwyższy (po 2014 roku) wynik w historii badania. W porównaniu z 2015 rokiem zmniejszyły się wartości otrzymanych dywidend (z 634 mln EUR do 602 mln EUR) oraz odsetek od kredytów (z 95 mln EUR do 91 mln EUR), podczas gdy znacząco wzrosły dochody z tytułu reinwestowanych zysków (z 5 mln EUR do 425 mln EUR). **Najwyższe dochody osiągnęły zagraniczne podmioty bezpośredniego inwestowania mające siedzibę na Litwie (262,5 mln EUR), w Luksemburgu (213,0 mln EUR) oraz w Niemczech (178,1 mln EUR).** Najwyższe dochody przyniosły inwestycje lokowane w przetwórstwie przemysłowym (545,3 mln EUR), a nieco niższe w usługach ogółem (516,2 mln EUR). Dochodowość ogółem polskich podmiotów bezpośredniego inwestowania za granicą w 2016 roku wyniosła ok. 4%.

DOCHODY Z TYTUŁU POLSKICH BIZ 2000-2016
(mld EUR)

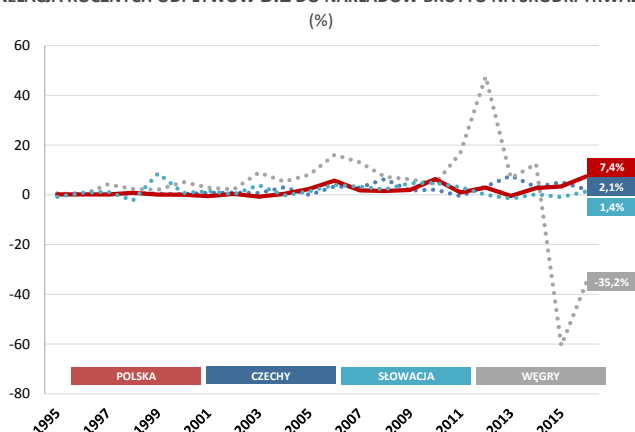

WARTOŚĆ TRANSAKCI BIZ W PODZIALE NA RODZAJ TRANSAKЦИИ
(mld EUR)

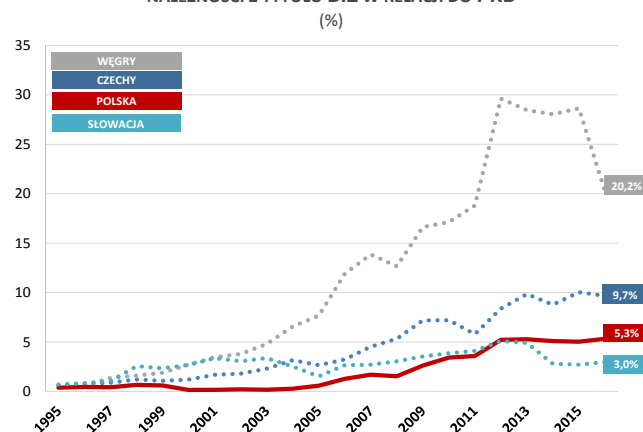

W okresie 1995-2004 relacja rocznych odpływów kapitału z tytułu BIZ do nakładów brutto na środki trwałe pozostawała w Polsce na stosunkowo niskim poziomie nie przekraczającym 1%. Wejście Polski do Unii Europejskiej i realizacja jednostkowych transakcji o znacznej wartości przełożyły się na skokowy wzrost tej relacji do 2,4% w roku 2005 oraz ponad 5,7% rok później (co było wynikiem rekordowej wartości polskich BIZ w tym roku za sprawą m.in. zakupu rafinerii w Możejkach). W ostatnich 3 latach relacja polskich inwestycji bezpośrednich za granicą do inwestycji krajowych utrzymywała się średnio na poziomie ok. 4,5%. Na tle Czech, Słowacji i Węgier Polska wypada pod tym względem zdecydowanie najlepiej. W latach 1995-2004 relacja łącznej wartości inwestycji polskich przedsiębiorstw za granicą do PKB nie przekraczała 1%. Przyrost inwestycji zagranicznych był zbliżony do tempa wzrostu PKB w tym czasie. Od 2004 roku obserwowane jest w tym zakresie przyspieszenie. Średniorocznie udział zwiększał się o ok. 0,4 pkt. proc. do 5,3% w roku 2016.

RELACJA ROCZNYCH ODPIYWÓW BIZ DO NAKŁADÓW BRUTTO NA ŚRODKI TRWAŁE

NALĘŻNOŚCI Z TYTUŁU BIZ W RELACJI DO PKB

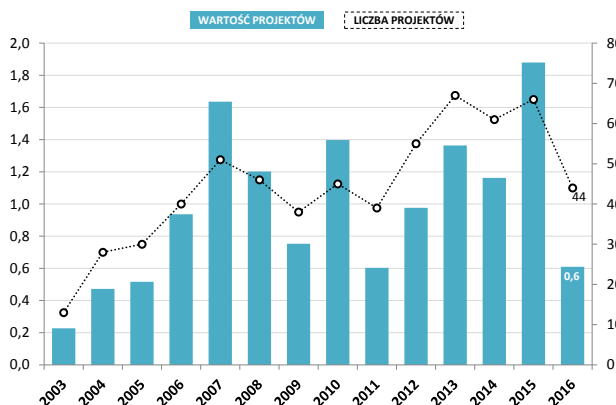

PROJEKTY INWESTYCYJNE

Zgodnie z danymi UNCTAD dotyczącymi liczby i wartości ogłoszonych w danym roku projektów, polskie podmioty wykazują znacznie większą aktywność w ramach realizacji zarówno greenfield, jak i fuzji i przejęć w porównaniu z pozostałymi państwami Grupy Wyszehradzkiej oraz pozostałymi krajami przyjętymi do UE w 2004 roku i w kolejnych rozszerzeniach, co wynika ze znacznie większego potencjału gospodarczego Polski. Natomiast w porównaniu z krajami UE-15 Polska realizuje znacznie mniej projektów. Wśród krajów starej UE wyprzedza pod tym względem jedynie Grecję i notuje w ostatnich latach (2012-2016) wynik zbliżony do Portugalii. Wzrost aktywności polskich podmiotów na rynkach zagranicznych warunkowany ich rosnącym potencjałem sprawia, że udział Polski w światowych transferach kapitałowych systematycznie zwiększa się. Przedsiębiorstwa, poszukując możliwości działania na rynkach zagranicznych, stosują nie tylko tradycyjne formy wejścia na zagraniczne rynki, jak wymiana towarów i usług czy tworzenie przedstawicielstw handlowych, ale coraz częściej decydują się na zaangażowanie kapitałowe w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Zmieniające się dynamicznie warunki otoczenia wymuszają na przedsiębiorstwach podejmowanie inwestycji za granicą kraju macierzystego. Polskie firmy, poprzez współpracę z zagranicznymi partnerami, zyskiwały doświadczenie, które teraz mogą wykorzystywać realizując strategię opartą na ekspansji zagranicznej. Chociaż inwestycje zagraniczne polskich firm ustępują jeszcze skalą zagranicznym inwestycjom w Polsce, wzrasta liczba polskich firm próbujących swoich sił za granicą, w różnej formie – od inwestycji greenfield, po fuzje czy przejęcia.

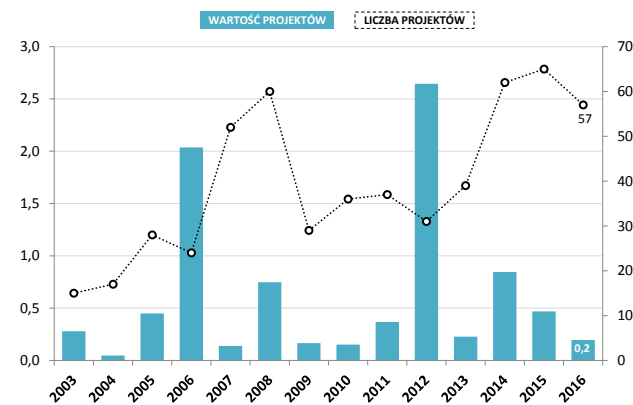
PROJEKTY GREENFIELD POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW 2003-2016

(wartość projektów w mld EUR)

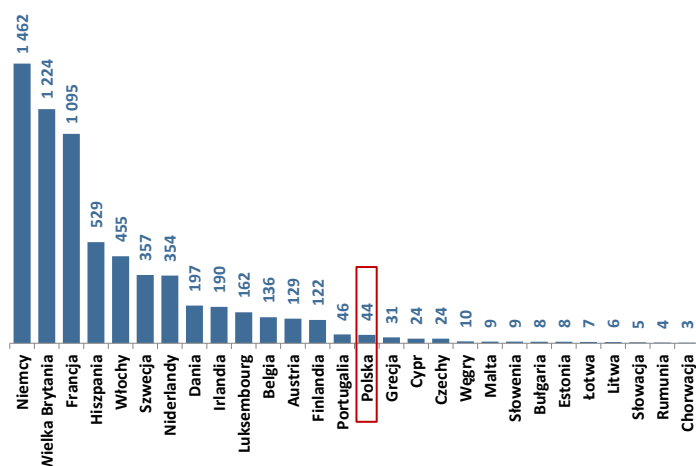

FUZJE I PRZEJĘCIA POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW 2003-2016

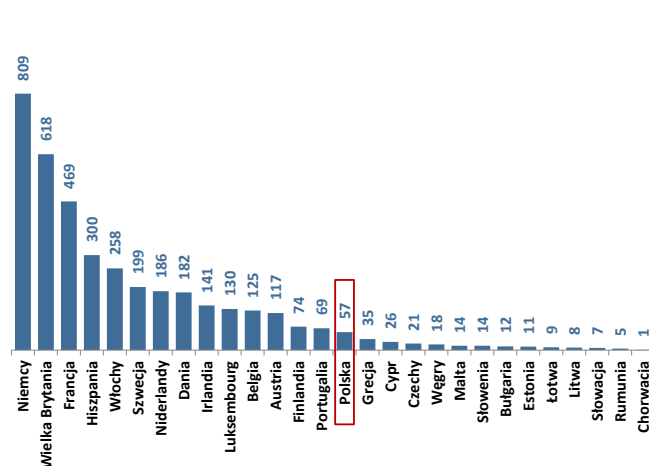
(wartość projektów w mld EUR)

LICZBA PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH TYPU GREENFIELD REALIZOWANYCH PRZEZ KRAJE UE-28 W 2016 R.

LICZBA PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH TYPU FUZJE I PRZEJĘCIA REALIZOWANYCH PRZEZ KRAJE UE-28 W 2016 R.

GRUPY PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE

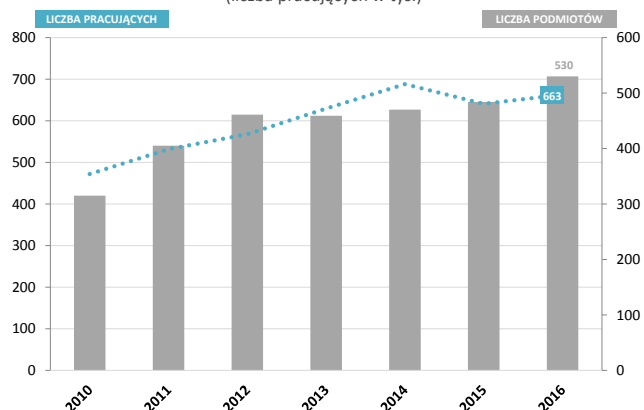
Badanie Głównego Urzędu Statystycznego nie jest tożsame metodologicznie z zaleceniami OECD i MFW – m.in. dlatego, że nie obejmuje całej populacji przedsiębiorstw (wyłączone są banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, instytucje ubezpieczeniowe, biura i domy maklerskie, towarzystwa i fundusze inwestycyjne oraz towarzystwa i fundusze emerytalne). Badanie GUS koncentruje się na identyfikacji oraz ocenie działalności grup przedsiębiorstw definiowanych jako dwa lub więcej przedsiębiorstw, samodzielne pod względem prawnym, jednak pozostające w zależności gospodarczej ze względu na istniejące pomiędzy nimi powiązania w zakresie kontroli i/lub własności. Nie zawsze jako kryterium istnienia grupy przyjmuje się związki kapitałowe pomiędzy firmami. Wystarczającą przesłanką może być też istnienie wspólnego ośrodka podejmowania decyzji ekonomicznych w zakresie strategii działania. Firma może należeć w danym momencie tylko do jednej grupy, a w skład grupy nie mogą wchodzić części przedsiębiorstw. W niniejszej analizie skoncentrowano się głównie na grupach okrojonych pozostających pod kontrolą polskiego kapitału.

W świetle badań z 2016 roku zidentyfikowano 2.124 grupy przedsiębiorstw, w skład których wchodziło 10.730 podmiotów krajowych (jednostek dominujących i zależnych) oraz 2.731 przedsiębiorstw zlokalizowanych za granicą i zależnych od podmiotów polskich. Wśród ogółu grup 1.347 stanowiły grupy okrojone, czyli części grup międzynarodowych, zlokalizowane na terenie Polski. Spośród nich 530 znajdowało się pod kontrolą kapitału polskiego, tj. jednostki dominujące najwyższego szczebla były zlokalizowane w Polsce, a poza granicami znajdowały się wyłącznie podmioty zależne. W grupach okrojonych pod kontrolą polską pracowało 663 tys. osób (o 3,5% więcej niż w 2015 roku). Pod względem wielkości zatrudnienia zdecydowanie dominują grupy zatrudniające powyżej 50 osób (76,8% wszystkich grup pod kontrolą kapitału polskiego). Przeważają grupy zatrudniające od 50 do 249 osób (159 grup). Liczne są także grupy o liczbie pracujących powyżej 1.000 (100 grup).

LICZBA GRUP OKROJONYCH POD KONTROLĄ POLSKIEGO KAPITAŁU

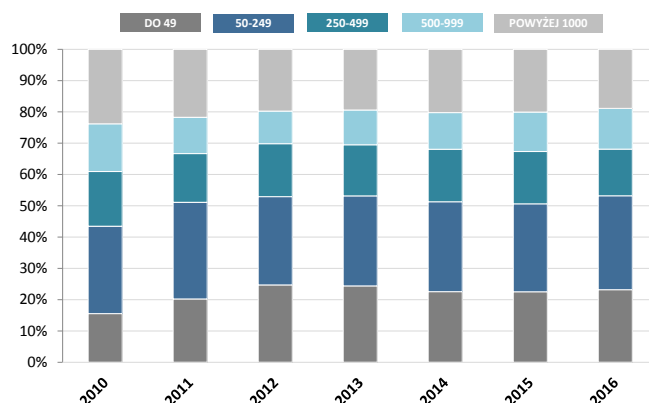
ORAZ PRACUJĄCYCH W NICH OSÓB

(liczba pracujących w tys.)

STRUKTURA POPULACJI GRUP OKROJONYCH POD KONTROLĄ POLSKIEGO KAPITAŁU

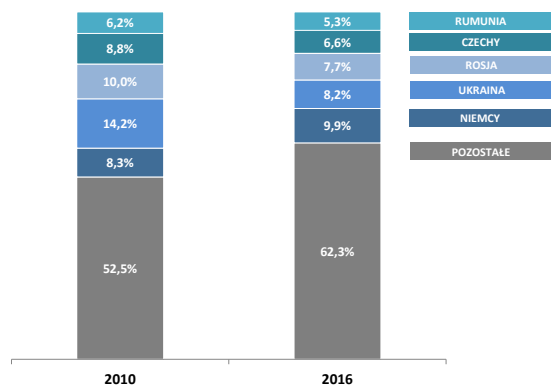
WG WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA

W 2016 roku przedsiębiorstwa zależne od polskich podmiotów zlokalizowane były w 93 krajach, w tym 60,1% z nich w krajach UE. Dominowały jednostki zarejestrowane na terytoriach: Niemiec (9,9%), Ukrainy (8,2%), Rosji (7,7%) oraz Czech (6,6%). W ujęciu sektorowym przeważało przetwórstwo przemysłowe, będące głównym rodzajem działalności dla 36% grup pod kontrolą kapitału polskiego. W handlu i naprawach funkcjonowało 26,4% takich grup.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA GRUP OKROJONYCH POD KONTROLĄ POLSKIEGO KAPITAŁU

W 2010 I W 2016 ROKU

LICZBA GRUP OKROJONYCH POD KONTROLĄ POLSKIEGO KAPITAŁU WG SEKTORÓW

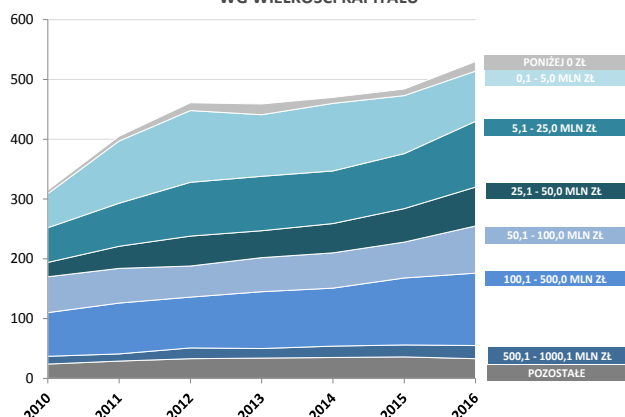
W 2010 I W 2016 ROKU

Uwzględniając jako kryterium wielkość kapitału własnego grupy widać, że licznie w tym zakresie są reprezentowane grupy o wartości kapitału własnego pomiędzy 100 a 500 mln zł (121 grup). Nieco mniej liczna jest zbiorowość grup o kapitale zdecydowanie niższym, tj. od 0,1 do 5 mln zł (110). Wynika z tego, że w działalność za granicą angażują się zarówno duże firmy, dysponujące odpowiednimi środkami, jak i mniej zasobne w kapitał. W 2016 roku wyniki w odniesieniu do wskaźników rentowności aktywów, kapitału oraz sprzedaży dla grup okrojonych pod kontrolą polskiego kapitału były wyższe niż w latach 2014-2015.

LICZEBNOŚĆ POPULACJI GRUP OKROJONYCH POD KONTROLĄ POLSKIEGO KAPITAŁU

WG WIELKOŚCI KAPITAŁU

WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI

(%)

